

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди
Польське Товариство педагогіки філософічної
імені Броніслава Ф. Трентовського (TRF)
Відділення загальної педагогіки та філософії освіти
Національної академії педагогічних наук України
Інститут вищої освіти НАПН України
Кафедра філософії**

**За підтримки
МІЖНАРОДНОГО БЛАГОДІЙНОГО ФОНДУ
«ФОНД ОЛЕКСАНДРА ФЕЛЬДМАНА»**

**МАТЕРІАЛИ
XXII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

«ОСВІТА І ДОЛЯ НАЦІЇ»

**«ОСВІТА У ВИКЛИКАХ СЬОГОДЕННЯ:
СВІТОВІ ТА УКРАЇНСЬКІ КОНТЕКСТИ»**

(25–26 червня 2021 року)

**Харків
ХНПУ – 2021**

Редакційна колегія:

М.Д. Култаєва	– доктор філософських наук, професор, завідувачка кафедрою філософії, головний редактор; Україна;
Н.В. Радіонова	– доктор філософських наук, професор, заступник головного редактора; Україна;
С.В. Бережна	– доктор філософських наук, професор; Україна;
Бертелсен Дейл	– доктор філософії, професор Блумбергського університету; США;
Гулда Мечислав	– доктор соціологічних наук, професор Гданського університету; Польща;
І.Д. Денисенко	– доктор філософських наук, професор, Україна;
О.О. Дольська	– доктор філософських наук, професор, Україна;
І.О. Радіонова	– доктор філософських наук, професор; Україна;
О.В. Садох	– доктор філософських наук, професор; Україна;
М.В.Триняк	– доктор філософських наук, професор; Україна;
О.М. Роговський	– доктор філософських наук, професор; Україна;
К. Штадлер	– доктор філософських наук, професор Віденського Інституту права, Австрія.

Затверджено Вченою радою

*Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
Протокол №6 від 30 червня 2021 року*

«Освіта і доля нації». «Освіта у викликах сьогодення: світові та українські контексти»: Матеріали XXII Міжнародної науково-практичної конференції (25–26 червня 2021 року) / Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди. – Харків: ХНПУ, 2021. – 96 с.

Збірник містить матеріали доповідей з питань філософії, світоглядної культури, життєтворчості та актуальних проблем освіти і виховання у сучасних соціокультурних контекстах.

Збірник розраховано на наукових та практичних працівників у галузі освіти, викладачів вищої та середньої школи, докторантів, аспірантів, магістрів та студентів вищих навчальних закладів.

Специфічною складовою ідеалу й мети виховання молоді на думку колективу авторів навчально-методичного посібника «Військово-патріотичне виховання у Збройних Силах України» є «соціальні вимоги держави до поведінки захисника Вітчизни, які містяться у Військовій присязі, Статутах Збройних Сил України та деяких інших нормативно-правових документах» [Навч.-метод. посібник / А.О. Афанасьєв, О.О. Луник, В.В. Мараєва та ін. За ред. В.В. Ягупова. – К.: НАОУ, – 2007. – 176 с. С. 58]. Приймаючи Військову присягу молода людина зобов'язується завжди бути вірним і відданим українському народові, обороняти Україну, захищати її суверенітет, територіальну цілісність і недоторканість, сумлінно й чесно виконувати військовий обов'язок, неухильно дотримуватися Конституції та законів України. Аналогічні вимоги містяться у положеннях Статутів Збройних Сил України.

СЕМАНТИКИ І ПОНЯТТЯ КРИЗИ У НІМЕЦЬКОМОВНИХ ДИСКУРСАХ, ПРИСВЯЧЕНИХ COVID-19

Н.В. Григорова, м. Харків

Сучасна пандемія, окрім свого фактологічного прояву, стала складовою комунікативних практик, топ-темою дискусій і спілкування у життєвому світі. Усе це спричинило семантичні зсуви у комунікативних актах, які торкаються самої пандемії, перебігу і сприйняття самої хвороби, а також кризи, обумовленою її появою та поширенням.

Як зазначає Олівія Мічерліх-Шенгер, учасниця обговорення окресленої проблематики на сторінках журналу «Information Philosophie», у кризі, спричиненій пандемією, «усі центральні антропологічні та етичні поняття втрачають свій повсякденний сенс» [Mitscherlich-Schönherr: 27]. Це торкається передусім таких понять, як здоров'я і хвороба, у яких нормативно-емпіричний момент посилюється досвідом тілесного переживання. Замість більш-менш міцно закріплених за людиною атрибутів «здорова» або «хвора», досвід пандемії дає привід розглядати стани здоров'я і хвороби у площині прекарних онтологій або нестійких станів людського буття. Адже можна виглядати здоровим, відчувати себе таким і бути хворим, носієм загрози оточенню. Відтак пересічна людина може стати співучасником творення пандемії як позірне

здорова, але актуальне хвора. За спостереженнями Мічерліх-Шенгер, семантичних змін зазнають також інші центральні поняття, які визначають профіль і перспективу дискурсу, зосередженому на гуманітарних проблемах пандемії: «Передусім йдеться про такі поняття, як вульнерабільність та імунітет, соціальна близькість та дистанція, самовизначення і визначення іншими, гідність людини і навіть поняття самої кризи. Воно стає дифузним через перехрещування епідеміологічних, медичних, екологічних, економічних, політичних, правових, соціокультурних і практично-екзистенціальних аспектів» [Mitscherlich-Schönherr: 27].

Усе це ускладнює семантичну канву комунікацій, де йдеться про соціально-антропологічний і культурно-антропологічний виміри пандемії і пошуки шляхів її подолання. Спостереження щодо зміни семантик і розширення обсягу понять, які застосовуються в описах пандемії у німецькомовних дискурсах, можуть застосовуватись як орієнтири і в сучасних українських дискурсах, присвячених цій проблематиці, бо вони висвітлюють і прояснюють культурно-універсальні моменти репрезентації пандемії у сучасних наративах.

Література

Mitscherling-Schönherr Olivia. In: Was macht die Corona-Krise für die Philosophie so interessant Stellungnahmen von David Lauer, Olivia Mitscherlich-Schönherr u.a. In: Information Philosophie, N2: 2021. S. „6ß37, hier: 27.

ІНТЕРАКТИВНА ОСВІТА:

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

О.М. Грищай, м. Харків

Під впливом процесів глобалізації сучасного світу і його технологічного оновлення перебувають всі сфери життєдіяльності людства. Динаміка розвитку і взаємовпливу інтеграційних характеристик актуалізують філософське осмислення освітніх практик та їх узгодження із світоглядними зрушеннями, що несуть за собою відчутні зміни не тільки в дослідницьких парадигмах різних наук, а й смислу і сенсу самого життя. «Завдання освіти полягає в навчанні і вихованні не просто ремісника, кваліфікованого спеціаліста галузі, творчу і компетентну особистість здатну до вироблення не тільки ідей, а й смислів [1, с. 36]».

ЗМІСТ

1.	<i>Култаєва М.Д.</i> Освітні і виховні виклики пандемії	3
2.	<i>Дічек Н.П.</i> Етнокультурні уявлення української молоді у вимірі сучасних україно-польських відносин	4
3.	<i>Лях В.В.</i> Трансформація освіти в інформаційну добу: зміст і рамкові умови	8
4.	<i>Шевченко С.М.</i> Діти з особливими потребами в період навчання і виховання в екстремальних умовах пандемії.....	12
5.	<i>Усов Д.В.</i> Нові вимоги до толерантності в сучасному інформаційному суспільстві	16
6.	<i>Сагуйченко В.В.</i> Освітні і наукові комунікації: цифровий контент.....	18
7.	<i>Варич Н.І.</i> Україномовні маршрути в глобалізованому освітньому краєвиді.....	23
8.	<i>Васильченко Р.В.</i> Військова освіта і національна безпека України	24
9.	<i>Григорова Н.В.</i> Семантики і поняття кризи у німецькомовних дискурсах, присвячених COVID-19	26
10.	<i>Грицай О.М.</i> Інтерактивна освіта: глобалізація та індивідуалізація освітнього процесу	27
11.	<i>Дольська О.О.</i> Інформаційний сад в якості локації соціалізації (про зміни геометрії простору соціалізації)	29
12.	<i>Кобзева Ю.Ю.</i> Философская эссеистика как школа креативного мышления.....	31
13.	<i>Корж Г.В.</i> УЧИТЕЛЬ І ЛІКАР: любов до справи, учнів і людей	32
14.	<i>Лаврова-Рейнфельд І.А.</i> Топологія сучасної освіти у суспільствах тотального цифрового контролю.....	36
15.	<i>Марчак О.Ю.</i> Освіта: уроки «текучої модерності».....	40
16.	<i>Радіонова Н.В.</i> Соціокультурний простір Слобожанщини ХІХ ст. у ретроспективі і перспективі розвитку сучасної освіти	42
17.	<i>Роговский А.М.</i> Ситуация постчеловека: опыт диагностики.....	44
18.	<i>Садох О.В.</i> Освітні каузації в суспільстві ризику	46
19.	<i>Семко М.О., Шаблевська І.Ю.</i> Особливості функціонування системи освіти в умовах сучасних викликів	48